

OBSAH

Devět učebnic 8

ÚVOD 10

I. CO JE NEZAMĚŠTNANOST A KDO JE NEZAMĚŠTNANÝ? 15

- I.1 Kdo je nezaměstnaný a kdo jen nepracuje 16
- I.2 Frikční nezaměstnanost 18
- I.3 Strukturální (a technologická) nezaměstnanost 20
- I.4 Cyklická a sezónní nezaměstnanost 21
- I.5 Skrytá nezaměstnanost 21
- I.6 Neúplná zaměstnanost, nepravá nezaměstnanost a *job stagnation* 22
- I.7 Zjišťování rozsahu a míry nezaměstnanosti 23
- I.8 Problém plné zaměstnanosti a přirozené míry nezaměstnanosti 25
- I.9 Dlouhodobá a opakovaná nezaměstnanost 25

II. TŘI POHLEDY NA NEZAMĚŠTNANOST 27

- II.1 Liberálové 28
- II.2 Keynes 30
- II.3 Marxistické paradigma 32
- II.4 Monetaristická reakce na Keynese 34

III. CESTA K MASOVÉ NEZAMĚŠTNANOSTI – GENEZE NEZAMĚŠTNANOSTI A PŘÍSTUPU SPOLEČNOSTI K NEZAMĚŠTNANÝM 36

- III.1 Prameny 37
- III.2 Vynoření se masové nezaměstnanosti 37
- III.3 Zkušenost krize 30. let: výzva demokratickému kapitalismu 38
- III.4 Československá předválečná zkušenost 39
- III.5 Vývoj nezaměstnanosti v poválečné Evropě 40
- III.6 Změny ve struktuře zaměstnanosti 41
- III.7 Konec snu o plné zaměstnanosti 43
- III.8 Fenomén masové nezaměstnanosti 44
- III.9 Dlouhodobá nezaměstnanost 45
- III.10 Technologie a restrukturalizace ekonomiky 47
- III.11 Masová nezaměstnanost, nebo masové spotřebovávání 48
- III.12 Nezaměstnanost a ekonomický růst 49
- III.13 Vývoj nezaměstnanosti v České republice po roce 1990 50

IV. TRH PRÁCE, JEHO SEGMENTACE A ROVNOVÁHA NA TRHU PRÁCE

53

IV.1	Pracovní trh	54
IV.2	Primární a sekundární trh práce	58
IV.3	Formální a neformální trh práce	61
IV.4	Externí a interní trh práce	62
IV.5	Handicapy pracovní síly na trhu práce	63
IV.6	Marginalizace na trhu práce	64
IV.7	Trh práce a proces globalizace	65

V. CO ZNAMENÁ ZAMĚSTNÁNÍ A PRÁCE PRO ČLOVĚKA

68

VI. INDIVIDUÁLNÍ A SOCIÁLNÍ ZKUŠENOST NEZAMĚSTNANÝCH

73

VI.1	Životní úroveň	75
VI.2	Zkušenost deprivace	76
VI.3	Zkušenost změny času	77
VI.4	Rodina	79
VI.5	Nezaměstnanost a reprodukční chování	81
VI.6	Sociální izolace	82
VI.7	Nezaměstnaní v sociálních sítích	82
VI.8	Nezaměstnanost a fyzické zdraví	83
VI.9	Nezaměstnanost a psychické zdraví	85

VII. NEZAMĚSTNANÍ VE SPOLEČNOSTI

87

VII.1	Ztráta statusu	88
VII.2	Nezaměstnanost a participace	89
VII.3	Stigma	90
VII.4	Nezaměstnanost a sociálně patologické jevy	91
VII.5	Nezaměstnanost a veřejnost	92
VII.6	Nezaměstnanost a politické postoje	94
VII.7	Distribuce rizika nezaměstnanosti	95
VII.8	Underclass	96

VIII. ŽIVOTNÍ STRATEGIE NEZAMĚSTNANÝCH

102

VIII.1	Předměty a platformy životních strategií	104
VIII.2	Životní strategie ve spojitosti s kulturou nezaměstnaných	106
VIII.3	Typy kultur dlouhodobě nezaměstnaných	109

IX. ZÁKLADNÍ STRATEGIE BOJE PROTI NEZAMĚŠTNANOSTI – REGULACE TRHU PRÁCE 112

IX.1	Politika trhu práce	114
IX.2	Základní trendy politiky trhu práce	115
IX.3	Příklady programů boje proti nezaměstnanosti na úrovni ES	117
IX.4	Instituce služeb zaměstnanosti	118
IX.5	Služby zaměstnanosti v Českých zemích	120
IX.6	Příklad zprostředkování práce – Nizozemí	120
IX.7	Pracovní poradenství a rekvalifikace	121
IX.8	Řešení regionální nerovnováhy	123
IX.9	Boj proti dlouhodobé nezaměstnanosti a „cílové skupiny“	124

X. NEZAMĚŠTNANOST V PROSTORU SOCIÁLNÍHO STÁTU 128

X.1	Prameny	129
X.2	Vydělení nezaměstnanosti z obecného sociálního státu	131
X.3	Od svépomoci k státní péči	133
X.4	Programy podpory nezaměstnaných	135
X.5	Sociální stát jako stroj na zaměstnání	140
X.6	Ničí sociální stát motivaci k hledání zaměstnání?	142
X.7	Nezaměstnanost a sociální práce	144

XI. JAKÁ JE ALTERNATIVA? 147

XI.1	Ekonomickým růstem z masové nezaměstnanosti?	148
XI.2	Společnost volného času?	149
XI.3	Nové rozdělení společnosti?	151
XI.4	Co je důležité	153

OTÁZKY A CVIČENÍ 26, 35, 52, 67, 86, 101, 111, 127, 146

SLOVNÍČEK POUŽÍVANÝCH POJMŮ 155

LITERATURA 159